

Министерство на земеделието и храните

**Оперативен анализ
за основни земеделски култури**

(Бюлетин № 27/2024)

София, 17 юли 2024 г.

Съдържание

1.	Проведени основни мероприятия в растениевъдството към 11.07.2024 г.	3
1.1	Реколта от есенници	3
1.2	Площи за реколтиране с основни пролетници.....	4
1.3	Площи и производство на зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди	5
1.4	Площи и производство от трайни насаждения	5
1.5	Площи и производство от етерично-маслени култури.....	6
2.	Външна търговия с основни земеделски култури	6
2.1	Зърнени и маслодайни култури	6
2.2	Плодове и зеленчуци	7
3.	Цени	9
3.1	Зърнени и маслодайни култури	9
3.2	Плодове и зеленчуци	10

Забележки: *Материалът включва оперативна информация относно проведените основни селскостопански мероприятия по данни от областните дирекции „Земеделие“ и общински служби по земеделие, които нямат статистически характер, а служат само като ориентир за текущото състояние на пазара.*

1. Проведени основни мероприятия в растениевъдството към 11.07.2024 г.

1.1 Реколта от есенници

Към 11 юли 2024 г. се наблюдава увеличение на производството на основните есенни зърнени и маслодайни култури в страната на годишна база, повлияно главно от по-бързия темп на реколтиране на площите, в резултат на по-ранния старт на жътвата. Прибраната продукция от пшеница изпреварва миналогодишната реколта по това време близо два пъти, от ечемик – с 53,3%, от рапица – с 63,8% и от тритикале – с над три пъти.

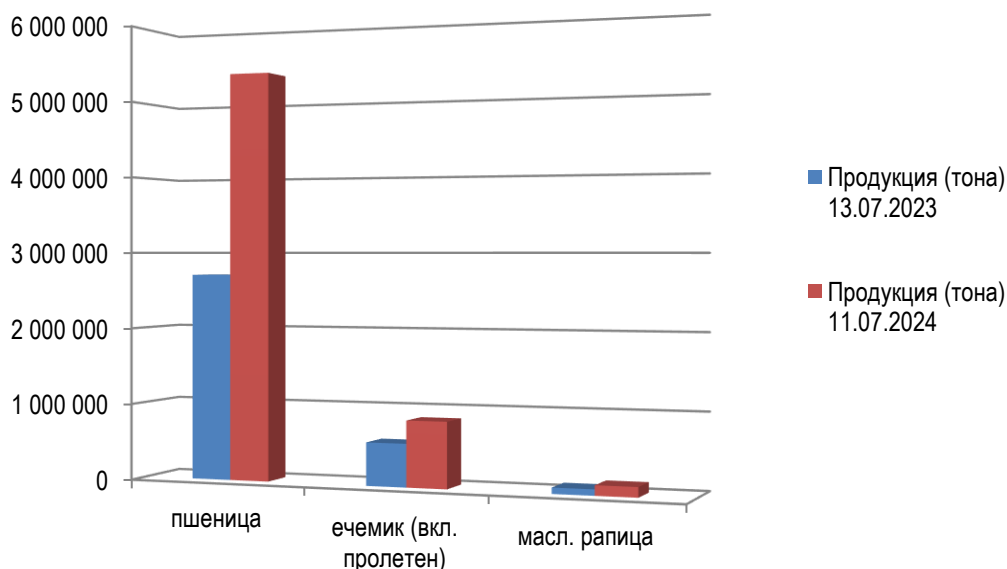
Реколта от есенници към 11.07.2024 г.

	Площи за реколтиране (ха)		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	13.07.2023	11.07.2024	13.07.2023	11.07.2024	13.07.2023	11.07.2024	13.07.2023	11.07.2024	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
пшеница	1 194 824	1 145 191	489 127	939 432	2 705 983	5 362 981	553	571	-4,2%	92,1%	98,2%	3,3%
ечемик (вкл. пролетен)	120 468	161 951	103 207	153 992	559 005	856 896	542	556	34,4%	49,2%	53,3%	2,6%
маслодайна рапица	93 344	73 788	31 473	54 044	79 810	130 734	254	242	-21,0%	71,7%	63,8%	-4,7%
ръж	7 285	5 653	796	662	2 180	2 139	274	323	-22,4%	-16,8%	-1,9%	17,9%
тритикале	12 739	15 812	2 180	7 145	8 816	28 271	404	396	24,1%	227,8%	220,7%	-2,0%

Източник: Оперативни данни от областните служби „Земеделие“, обработени от МЗХ

Забележка: Площите за реколтиране за зърно се изчисляват като от засетите площи се извадят пропадналите площи и площите, прибрани като цяло растение за фураж

Продукция от основни есенни култури към 11.07.2024 г., сравнено със същия период на 2023 г.

1.2 Площи за реколтиране с основни пролетници

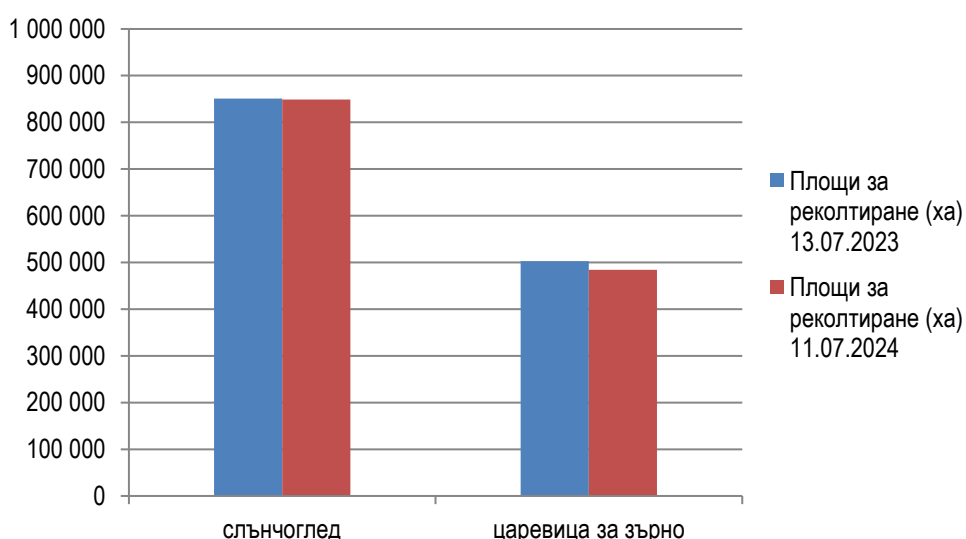
По оперативни данни, площите за реколтиране със слънчоглед остават без съществено изменение (-0,2%), а тези с царевица за зърно изостават с 3,7% спрямо миналата година.

Площи за реколтиране с пролетници към 11.07.2024 г., ха

	13.07.2023	11.07.2024	Изменение на годишна база, %
слънчоглед	850 702	848 630	-0,2%
царевица за зърно	502 701	484 133	-3,7%

Източник: Оперативни данни от областните служби „Земеделие“, обработени от МЗХ

Площи за реколтиране със слънчоглед и царевица за зърно към 11.07.2024 г., сравнено със същия период на 2023 г.

През последната седмица прибирането на тютюн от типове „Ориенталски“ и „Бърлей“ се движи по-бързо спрямо аналогичния период на миналата година, което е предпоставка за по-висока продукция на този етап, респективно с 36,8% и над четири пъти. Беритбата на тютюн тип „Вирджиния“ изостава спрямо година по-рано, в резултат на което прибраните засега количества са с 33,3% по-малко.

Площи и производство на тютюн към 11.07.2024 г.

	Площи за реколтиране (ха)		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	13.07.2023	11.07.2024	13.07.2023	11.07.2024	13.07.2023	11.07.2024	13.07.2023	11.07.2024	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
Тютюн-Ориенталски	2 261	2 162	1 182	1 609	718	982	61	61	-4,4%	36,1%	36,8%	0,0%
Тютюн-Вирджиния	387	392	6	4	3	2	50	50	1,3%	-33,3%	-33,3%	0,0%
Тютюн-Бърлей	140	193	12	94	14	65	117	69	37,9%	683,3%	364,3%	-41,0%

Източник: Оперативни данни от областните служби „Земеделие“, обработени от МЗХ

1.3 Площи и производство на зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди

Данните към 11 юли 2024 г. сочат изпреварващ темп на реколтиране на площите с основни зеленчуци, дини и пъпеши. В комбинация с увеличен среден добив от декар при повечето от тях, прибраната продукция от зеле, картофи и домати нараства съответно с 5,7%, с 22,9% и с 94,1% на годишна база, а тази от пъпеши, дини и пипер – многократно. Засега прибраните количества ягоди и краставици от открити площи са респективно с 0,8% и 35,1% по-малко, в резултат на отчетен по-нисък среден добив, а при ягодите и поради намаление на реколтираните площи.

От началото на 2024 г. до момента в страната са произведени 18,7 хил. тона оранжерийни краставици – с 13,2% повече спрямо аналогичния период на предходната година. Продукцията от оранжерийни домати възлиза на 14,2 хил. тона – с 18,4% по-малко на годишна база.

Площи и производство от зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди към 11.07.2024 г.

	Засадени площи (ха)		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	13.07.2023	11.07.2024	13.07.2023	11.07.2024	13.07.2023	11.07.2024	13.07.2023	11.07.2024	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
Картофи	6 717	4 809	654	787	10 900	13 392	1 667	1 702	-28,4%	20,3%	22,9%	2,1%
Зеле	454	356	133	133	2 435	2 573	1 831	1 935	-21,6%	0,0%	5,7%	5,7%
Дини	3 341	4 664	43	301	511	3 837	1 188	1 275	39,6%	600,0%	650,9%	7,3%
Пъпеши	2 015	2 710	78	226	329	1 702	422	753	34,5%	189,7%	417,3%	78,4%
Пипер на открито	1 988	1 947	6	65	22	125	367	192	-2,1%	983,3%	468,2%	-47,7%
Домати на открито	1 731	1 718	9	10	34	66	378	660	-0,8%	11,1%	94,1%	74,6%
Краставици на открито*	283	234	79	82	703	456	890	556	-17,3%	3,8%	-35,1%	-37,5%
Ягоди на открито	877	851	835	829	5 769	5 722	691	690	-3,0%	-0,7%	-0,8%	-0,1%
Домати в оранжерии	406	373	314	324	17 391	14 190	5 539	4 380	-8,1%	3,2%	-18,4%	-20,9%
Краставици в оранжерии	287	274	243	252	16 529	18 719	6 802	7 428	-4,5%	3,7%	13,2%	9,2%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, обработени от МЗХ

* вкл. и корнишони

1.4 Площи и производство от трайни насаждения

В резултат на съчетание от по-бърз темп на прибиране на реколтата и по-високи добиви от декар при повечето култури, към 11 юли 2024 г. се отчита увеличение на производството на череша (19,8%), вишна (54,9%), малини (с 92%), кайсии (над три пъти) и праскови (близо 9 пъти).

Площи и производство от трайни насаждения към 11.07.2024 г.

	Площи за реколтиране (ха)		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	13.07.2023	11.07.2024	13.07.2023	11.07.2024	13.07.2023	11.07.2024	13.07.2023	11.07.2024	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
круши	-	641	-	7	-	14	-	200	-	-	-	-
праскови	2 793	1 911	65	478	284	2 518	437	527	-31,6%	635,4%	786,6%	20,6%
сливи	-	9 636	-	47	-	199	-	423	-	-	-	-
кайсии	2 412	2 896	696	2 359	3 346	12 497	481	530	20,1%	238,9%	273,5%	10,2%
череша	10 353	10 230	8 808	10 140	41 682	49 928	473	492	-1,2%	15,1%	19,8%	4,0%
вишни	1 224	1 173	721	924	2 153	3 334	299	361	-4,2%	28,2%	54,9%	20,7%
малини	1 831	1 757	200	423	486	933	243	221	-4,0%	111,5%	92,0%	-9,1%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, обработени от МЗХ

1.5 Площи и производство от етерично-маслени култури

Прибраната реколта от розов цвят през настоящия сезон бележи ръст от 19,8% на годишна база, обусловено от повече реколтирани площи (+3,3%) и от по-висок среден добив (+15,8%).

Кампанията по прибиране на лавандула от реколта ` 2024 се движи с по-бързи темпове спрямо миналата година, в резултат на което производството към момента изпреварва с 15,9% миналогодишното.

Площи и производство от етерично-маслени култури към 11.07.2024 г.

	Площи за реколтиране (ха)		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	13.07.2023	11.07.2024	13.07.2023	11.07.2024	13.07.2023	11.07.2024	13.07.2023	11.07.2024	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
маслодайна роза	4 631	4 783	4 630	4 783	14 074	16 855	304	352	3,3%	3,3%	19,8%	15,8%
лавандула	14 149	11 684	3 295	4 561	14 797	17 148	449	376	-17,4%	38,4%	15,9%	-16,3%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, обработени от МЗХ

2. Външна търговия с основни земеделски култури

2.1 Зърнени и маслодайни култури

Износ на основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

По предварителни данни на НСИ (обхващащи цялата търговия със зърнени култури - по морски, речен и сухоземен път), през периода юли 2023 г. - април 2024 г. износът на пшеница нараства с 58,2% на годишна база, до 4 866,1 хил. тона, а този на ечемик – над два пъти, до 419,1 хил. тона. Същевременно, реализацията извън страната на рапица се свива с 47,2%, до 116,7 хил. тона.

Износ на основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

Общият износ на царевица за периода септември 2023 г. – април 2024 г. е в размер на 634,1 хил. тона - с 15% под нивото отпреди една година, а този на слънчоглед – с 3,6%.

Внос на основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

През десетте месеца на пазарната 2023/24 година в страната са внесени 87,8 хил. тона пшеница и 129,1 хил. тона рапица, което е съответно с 84,9% и три пъти повече на годишна база. Доставките на ечемик се редуцират с близо 84%, възлизайки на малко над хиляда тона.

Внос на основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

През периода септември 2023 г. – април 2024 г. вносет на царевица спада с 29,2% на годишна база, до 29,2 хил. тона, а този на слънчоглед – с 15,1%, до 578 хил. тона.

2.2 Плодове и зеленчуци

От януари до април 2024 г. вносет на пресни зеленчуци е с 6,3% по-малко спрямо същия период на предходната година, до 115,5 хил. тона, докато този на пресни плодове нараства с 6%, до 126,8 хил. тона.

Внос и износ на пресни плодове и зеленчуци през януари – април 2024 г., сравнено със същия период на 2023 г., тона

Поток	Продукти	януари – април 2023	януари – април 2024	Изменение на годишна база
Внос	пресни зеленчуци	123 267	115 469	-6,3%
	пресни плодове	119 548	126 762	6,0%
Износ	пресни зеленчуци	16 189	14 178	-12,4%
	пресни плодове	25 022	23 123	-7,6%

Източник: данни на НСИ (предварителни данни), обработени от МЗХ

Бележка: „пресни зеленчуци“ включва търговията по тарифни кодове от 07010000 до 07099990, а „пресни плодове“ – търговията по тарифни кодове от 08010000 до 08109075.

Отчетеното намаление на общия внос на пресни зеленчуци е свързано най-вече с редуцираните доставки на картофи – с 19,1% и краставици и корнишони – с 18,8%. Понижение се регистрира и при доматиите – с 1%, лук – с 5,9% и бобовите зеленчуци – с 21,7% (основно грах). Увеличени са доставките на гъби, сладки пиперки, моркови и репи, тиквички, зеле, марули и чесън – от 3,9% (гъби) до над два пъти (чесън).

Около 65% от вноса на пресни плодове през първите четири месеца на 2024 г. се формират от цитрусови плодове и банани - общо 82,2 хил. тона, с 0,7% по-малко в сравнение

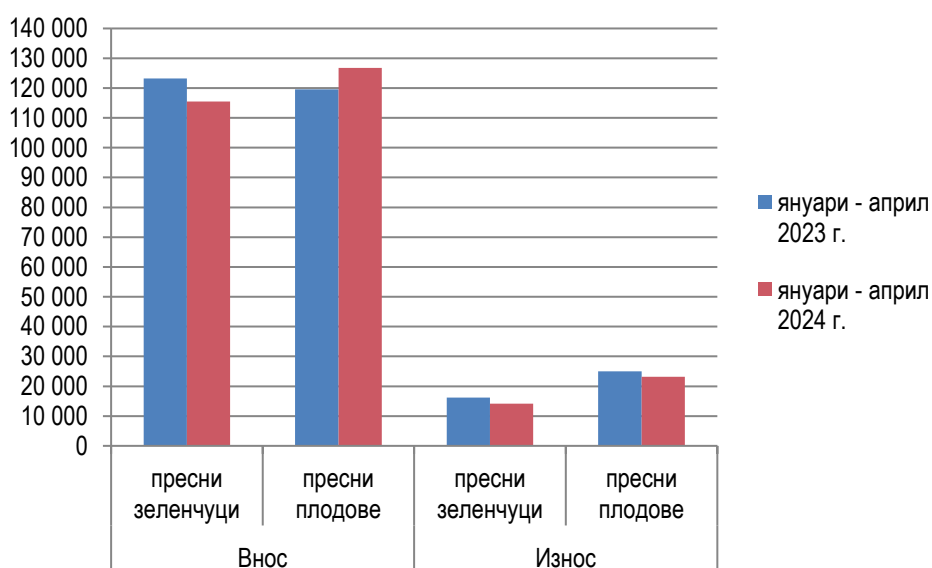
с аналогичния период на предходната година. Ябълките също заемат сравнително голям дял (18%), като отбелязват близо 31%-тен ръст на годишна база. Сред останалите плодове, внасяни в по-значими количества по това време на годината, нарастване е налице при боровинките (с 10,2%), крушите (с 12,3%), дините (с 46,8%), черупковите плодове (с 49,5%), гроздето (с 63,6%) и пъпешите (над два пъти). По-малко са влезлите в страната количества ягоди (с 12,6%), киви (с 35,6%) и кайсии (с 49,2%).

Общо за периода януари - април на 2024 г. са изнесени 14,2 хил. тона пресни зеленчуци и 23,1 хил. тона пресни плодове, което е респективно с 12,4% и 7,6% под нивото от същия период на миналата година.

Понижението на общия износ на пресни зеленчуци се дължи основно на свитата реализация на домати (с 15,1%). Намаление се отчита също при износа на тиквички (с 9,6%), зеле (с 11,1%) и краставици (с 28,9%). Същевременно експортът на сладки пиперки картофи и лукови зеленчуци отбелязва ръст, съответно с 10,9%, с 15% и с 46,3%.

Износът на пресни плодове по това време на годината представлява главно реекспорт на продукти, които не са произведени в България, в т. ч. цитрусови плодове – 20 хил. тона (87% от целия експорт на пресни плодове). В сравнение с 2023 г. (януари - април) се наблюдава намаление на изнесените количества ягоди (с 5,8%), киви (с 44,9%), дини (с 54,3%) и дюли (с 91,6%). Експортът на круши и черупкови плодове нараства, съответно с 29,4% и 56,7%, а този на грозде, пъпеша, ябълки и череши отбелязва няколкократно ръст, въпреки че количествата не са значителни.

Внос и износ на пресни плодове и зеленчуци, тона

3. Цени

3.1 Зърнени и маслодайни култури

Към 10 юли 2024 г. се отчита седмично понижение при средните изкупни цени за страната на слънчоглед (с 0,4%), хлебна пшеница (с 0,6%) и ечемик (с 1,3%). Поскъпване се наблюдава при фуражната пшеница – с 0,6% и рапицата – с 9,2%. Цената на царевичата се запазва на нивото от предходната седмица.

Средни изкупни цени на основни зърнени и маслодайни култури към 10.07.2024 г., лв./тон без ДДС

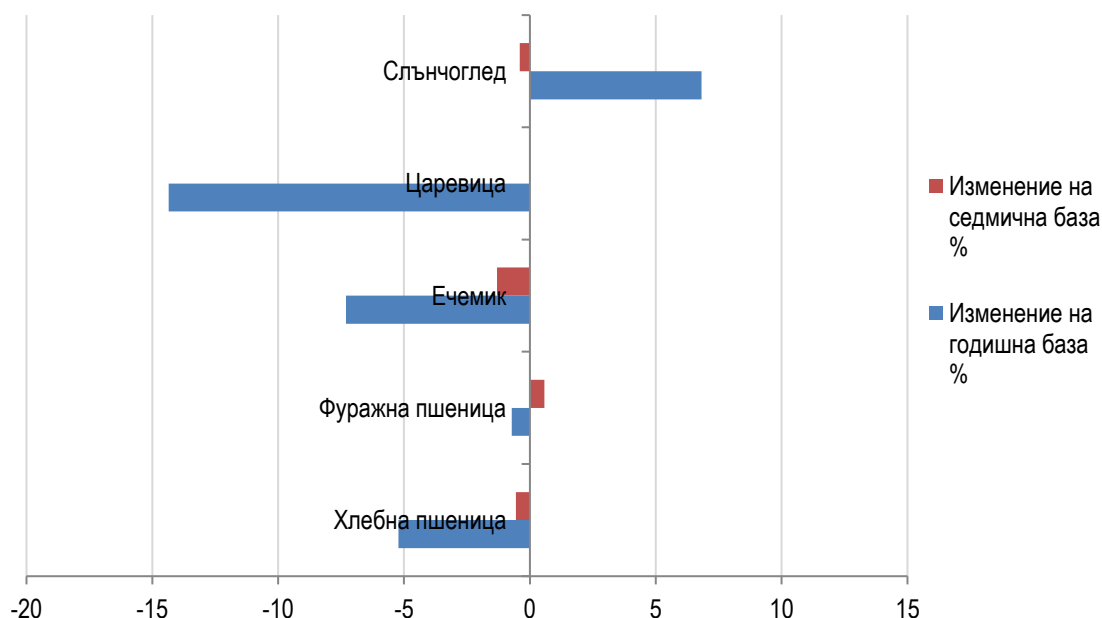
	12.07.2023	03.07.2024	10.07.2024	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
Хлебна пшеница	378	360	358	-5,2	-0,6
Фуражна пшеница	349	344	346	-0,7	0,6
Ечемик	327	307	303	-7,3	-1,3
Царевица	399	342	342	-14,4	0,0
Слънчоглед	698	749	746	6,8	-0,4
Рапица	*	865	945	-	9,2

Източник: САПИ ЕООД (средноседмични цени); изчисления на МЗХ

* няма данни

Спрямо година по-рано, основните зърнени култури са поевтинели с между 0,7% (фуражна пшеница) и 14,4% (царевица), а слънчогледът е поскъпнал с 6,8%.

Изменение на изкупните цени на основни зърнени и маслодайни култури към 10.07.2024 г.

3.2 Плодове и зеленчуци

Седмичните ценови изменения при предлагането на едро на плодове и зеленчуци на тържищата в страната са предимно в посока надолу. Средните цени на едро на вносните краставици, картофите, вносните ябълки и българските оранжерийни домати са с от 0,4% (краставици, внос) до 5,9% (оранжерийни домати) по-ниски, докато цените на оранжерийните краставици и зелето се повишават, съответно с 2,9% и 4,9%.

Средни цени на едро на основни плодове и зеленчуци към 12.07.2024 г., лв./кг

	14.07.2023	05.07.2024	12.07.2024	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
картофи	1,19	1,16	1,13	-5,0	-2,6
домати (оранжерийни)	2,79	2,22	2,09	-25,1	-5,9
домати (открити площи)	*	*	*	-	-
домати (внос)	2,70	*	*	-	-
краставици (оранжерийни)	2,01	2,74	2,82	40,3	2,9
краставици (внос)	*	2,45	2,44	-	-0,4
пипер (зелен)	2,44	*	2,65	8,6	-
пипер (червен, внос)	*	*	*	-	-
зеле	0,90	0,82	0,86	-4,4	4,9
дини	*	*	*	-	-
пъпеши	*	*	*	-	-
праскови	*	*	2,48	-	-
череша	4,40	4,13	*	-	-
ябълки (внос)	1,84	2,01	1,90	3,3	-5,5
сливи	*	*	*	-	-
круши	*	*	*	-	-
десертно грозде	*	*	*	-	-

Източник: ДКСБТ; изчисления на МЗХ

* няма данни

Към 12 юли 2024 г. зелето и картофите се търгуват по-евтино спрямо година по-рано, респективно с 4,4% и 5%, а още по-сериозно е спаднала цената на оранжерийните домати – с 25,1%. Над миналогодишните нива са цените на вносните ябълки (с 3,3%), зеления пипер (с 8,6%) и оранжерийните краставици (с 40,3%).

**Изменение на цените на едро на основни плодове и зеленчуци
към 12.07.2024 г.**

